

TESTNET NIEUWS

Vereniging TestNet, p/a Fuut 11, 3626 CR Kockengen
www.testnet.org secretaris@testnet.org

Vrijdag 9 mei 1997 nr 19

AUTOMATISERING GIDS

Testers krijgen een eigen klankbord

Het belang van het testen van computersystemen neemt toe. De infrastructuur voor toepassingen wordt complexer, kwaliteitseisen worden opgeschroefd en veel oudere systemen ondergaan momenteel een verbouwing. Hoewel de noodzaak van structuur in het testproces al enige tijd wordt onderkend, ontberen de testers een klankbord. Hoog tijd dus voor een krachtenbundeling, hebben de initiatiefnemers voor Testnet gedacht. Testnet moet een platform zijn voor het uitwisselen van kennis en voor het professionaliseren van het testen. „Maar daarnaast willen we die kennis ook verspreiden buiten de vereniging en ervoor zorgen dat het gestructureerd testen in de IT wordt bevorderd”, zegt de Ingrid Otevanger van het INC/Strukhaarsheidslab. Zij is een van de vier professionals die Testnet op-

Onder de naam Testnet zal op 9 juni een vereniging voor automatiseerders worden opgericht die zich gaat richten op het testproces. De initiatiefnemers willen het testen meer structuur geven.

zetten. Aanleiding is de hiervoor getoonde belangstelling op het Star-congres (Software Testing Analysis and Research) dat in november 1996 in Amsterdam plaatsvond. De andere drie oprichters zijn Manin Pol (IP/Informatica Projectgroep, voorzitter), dr. ir. Jos Trienekens (TU Eindhoven) en drs Eric van Veenendaal (Kema). Iedereen die actief is op het gebied van testen moet bij Testnet terecht kunnen. „Veel gebelangen zullen afkomstig zijn uit de administratieve automatisering, maar ook uit de technische hoek, bijvoorbeeld mensen die

zich bezighouden met ingebbede software”, stelt Otevanger. Ook opleidingsinstellingen moeten van Testnet te horen krijgen waar de IT-wereld op zit te wachten. „Het testvak is nog lang, tenminste als we het hebben over de gestructureerde aanpak.” Dat de belangstelling voor het testen enorm groeit, merkt Otevanger onder andere op de druk bezochte Star-congressen. Die aandacht heeft verscheidene oorzaken. „Er zijn veel factoren, zoals bijvoorbeeld de milieudruk en de europroblematiek, waardoor er veel aan de software moet veranderen. Er ontstaat nu

dus een piek in de testspanning. Dan realiseer je je als bedrijf dat je die piek met de hand helemaal niet aankunt. Dus men schaft steeds meer hulpmiddelen aan. Maar zoals zo vaak is het niet een kwestie van spullen aanschaffen en achterover leunen. Je moet ook een beheermethode hebben.” Nico Laan, directeur van Kwaliteitszorg Automatisering (KZA), zegt zich al te hebben aangemeld bij Testnet, maar stelt zich terughoudend op. „Iedereen zal zijn oor te luisteren leggen, maar echte voorstellen wil men juist zelf uitmaken op de markt.” Wel zou de vereniging kunnen zorgen voor een eenduidiger inhoud van bepaalde testtechnieken. „Het zou voor een klant niet moeten uitmaken of bedrijf X of bedrijf Y een testopdracht uitvoert.”

ARTIKEL AFGEKOMEN VAN www.testnet.nl

Colofon

Redactie

Hein Baan
Hylike ten Cate
Meile Posthuma
Johan Vink
tnn@testnet.org

Bestuur

Bob van de Burgt
Hans van Loenhoud
Han Toan Lim
Meile Posthuma
Michiel Vroon
Bart Watertor

Voorzitter

Vice-voorzitter, 2e penningmeester & secretaris
Penningmeester
Informatievoorziening & Beheer
Evenementen & Thema-avonden
Marktverkenning & Werkgroepen

Van de redactie

Door Meile Posthuma

tnn@testnet.org

Beste testers, TestNet bestaat op 9 juni alweer 10 jaar, jawel **TIEN jaar!**. Deze TNN wordt dan ook geopend met het artikel dat de Automatisering Gids plaatste over onze oprichting. TestNet zal dit jaar dan ook niet ongemerkt voorbij laten gaan. We organiseren meer thema-avonden, twee grote evenementen en we gaan ook nog eens een boek uitgeven. Deze TestNet Nieuws is een special over ons tienjarig bestaan waarin we terugblikken naar oude TNN's, maar waar we natuurlijk ook vooruit kijken en zoals u van ons gewend bent de vaste rubrieken al dan niet met een tienjarig tintje. Tien jaar TestNet nodigt ook uit tot vernieuwing en zoals u als goed tester al opgemerkt heeft, is de TNN in een nieuw jasje gestoken. De redactie hoopt hiermee te bewerkstelligen dat TNN nog beter leesbaar wordt. Van deze plaats wil de redactie ook direct alle testers bedanken die in de loop der jaren een bijdrage hebben geleverd om ieder kwartaal een goed gevulde TNN te kunnen uitbrengen. Als laatste wil ik nog even speciaal Hylke ten Cate welkom heten als nieuw redactielid. Hylke is de opvolger van Milo van der Kruis die helaas na vele jaren als redactielid wegens drukke werkzaamheden zijn taak heeft moeten neerleggen. De redactie wenst u veel leesplezier en laten we er een daverend jaar van maken binnen TestNet.

10 jaar

IN DIT NUMMER

Testers krijgen een eigen klankbord	1
Van de redactie	2
Van de voorzitter	2
In Capo stelt zich voor	3
Tien Jaar	4
Terugkijken, maar vooral ook vooruitkijken	6
Gesprek met Ingrid Ottevanger	6
De evenementen van 2007	8
Wie schrijft die blijft	9
Uit de oude doos	10
Vragen aan een 10-jarig lid	15
Leden, leden en nog eens leden	16
Boekbespreking TMap Next	17
RUP testen en outsourcen	18
5 Vragen aan..	19
Thema-avonden	20
Testen een goed gevoel?	23
SEPA Testing Framework	24
Boek: TestGoal, resultaatgedreven testen	25
Evenementen	27

TestNet Nieuws verschijnt eenmaal per kwartaal. Kopij aanleveren per e-mail aan de redactie. Het is niet toegestaan om de nieuwsbrief of delen eruit zonder bronvermelding over te nemen.

Van de Voorzitter

Door Bob van de Burgt

voorzitter@testnet.org

Het lustrum is goed gestart!!

Voor wie het nog niet gehoord of gelezen had, TestNet bestaat dit jaar **10 jaar**. En dat wordt uitbundig gevierd. Maar liefst 10 thema-avonden en evenementen! De eerste drie thema-avonden waren weer druk bezocht.

Omdat TestNet 10 jaar bestaat hebben we van QualTech, de organisator van EuroStar in plaats van 1 vrijkaartje dit jaar 10 vrijkaartjes gekregen om te verloten. Op elke thema-avond en evenement wordt er dit jaar één verloot. Je maakt dus nog 7 keer kans op zo'n kaartje!

Op **23 mei** staat het **EuroStar TestNet event** op de agenda. Dit evenement wordt in samenwerking met QualTech georganiseerd. Wederom zullen internationale sprekers voor ons optreden. Ook op deze avond wordt een EuroStar ticket verloot.

Op **18 april** wordt de thema-avond "Ervaringen met het outsourcen van testen" gecombineerd met de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering. Dat biedt een uitstekende gelegenheid om mee te praten over het reilen en zeilen van onze vereniging. Jullie input is gewenst.

De voorbereidingen van het **lustrum feest op 21 juni** in volle gang. Het zal een gigantisch feest te worden!

---

10 jaar

In Capo stelt zich voor

Administratieve zaken heeft TestNet uitbesteed aan In Capo, denk hierbij aan ledenadministratie en mailings. In deze special kunt u lezen wat In Capo doet voor TestNet. (Redactie)

In Capo en TestNet: Outsourcing in Nederland

Door Ivonne Saanen

ONZE GESCHIEDENIS

In Capo vindt haar oorsprong in de Infopulse Groep (thans Cognizant). In 2001 besloot het management team de overhead zaken onder te brengen in een onafhankelijke vennootschap die zich is gaan specialiseren in het bieden van management ondersteuning. Grofweg gezegd ligt die management

ondersteunende dienstverlening op het vlak van administratie, financiën, personeelszaken, fiscaliteit maar ook bijvoorbeeld contractmanagement en het opstellen van de (concept-)jaarrekeningen. In de afgelopen jaren heeft In Capo zich ontwikkeld tot een algemene balie op het gebied van zogenaamde non-core-business activiteiten voor bedrijven in met name een IT-gerelateerde omgeving.

ONZE FILOSOFIE

In Capo is een product van de outsourcing gedachte, wat voor ons wil zeggen dat ondernemingen alleen moeten doen waar ze goed in zijn en overige zaken beter kunnen uitbesteden. In Capo profileert zich daarom als een brug tussen managementteams en de vele instanties waar organisaties mee te maken hebben, maar zo min mogelijk tijd aan willen besteden.

IN CAPO EN TESTNET

In 2003 bleek dat onze filosofie en werkzaamheden (en prijsstelling) aansloeg bij het bestuur van TestNet. TestNet is vanaf 2003 klant bij InCapo. De (omvangrijke) ledenadministratie, de financiële administratie (inclusief jaarrekening) en bijbehorende zaken zijn uitbesteed aan In Capo. Ook de mailing van de nieuwsbrieven en uitnodigingen naar leden wordt verricht door InCapo. Het bestuur kan zich bezighouden met het aansturen van de vereniging, het organiseren van de activiteiten en het positioneren van de vereniging zonder kostbare tijd kwijt te zijn aan de uitbestede zaken. Dit sluit exact aan bij onze visie over outsourcing.

TESTNET EN IN CAPO IN DE KOMENDE 10 JAAR

Een bloeiende club met ruim 700 leden en een enthousiast bestuur. Naast sportverenigingen zullen er niet veel van dergelijke verenigingen te vinden zijn. En dat in combinatie met een bloeiend en enthousiast bedrijf dat zich richt op managementondersteunende taken. De match heeft toekomst.

omgeving. In de eerste oriënterende vergadering in het voorjaar van 1997 kozen 25 enthousiaste deelnemers het eerste bestuur. Tijdens het drukbezochte oprichtingsevenement op 9 juni 1997 werden trots de doelstellingen en de plannen gepresenteerd: TestNet was geboren.

Het testvak staat op de kaart. Het zou echter niet reëel zijn dit op het conto van TestNet te schrijven. TestNet biedt een "home" voor testers die allemaal hun steentje hebben bijgedragen aan die professionalisering. TestNet mag trots zijn op de vele leden die een belangrijke rol spelen in het Nederlandse en internationale testspectrum. Zowel op het gebied van innovatie, standaardisatie, opleidingen en certificatie van testpersoneel als op het gebied van outsourcing spelen "we" mondiaal een prominente rol. Testen blijkt een interessant exportartikel. Testen heeft echter haar positie binnen de IT min of meer op natuurlijke wijze verdiend. De eisen aan goede kwaliteit en tijdige beschikbaarheid zijn per definitie hoog. Ondanks alle innovaties en initiatieven voor procesverbetering is foutvrije ontwikkeling (nog steeds) onmogelijk. Door schade en schande zijn organisaties zich bewust geworden dat investeren in testen moet, sterker nog, positief bijdraagt aan het bedrijfsresultaat. Dát is de reden dat testen op de kaart staat.

Het is gebleken dat TestNet een prima gelegenheid biedt voor de uitwisseling van informatie en ervaring over testen. Op voor- en najaarsevenementen hebben veel (ook internationale) experts inzicht gegeven in de actuele ontwikkelingen en was er ruime gelegenheid kennis te maken met de ervaringen van collega's. De thema-avonden, werkgroepen, en ook de

10 jaar

Tien jaar

Door Martin Pol

martin.pol@polteq.com

Martin, zou jij als initiator, oprichter en eerste voorzitter van TestNet een bijdrage willen leveren aan de 10-jaar TestNet Special en antwoord geven op een aantal vragen? Graag gedaan!

Het idee om een Nederlandse testclub op te richten groeide in de periode dat ik de gelegenheid kreeg voor het eerst de EuroSTAR conferentie in Nederland te organiseren. EuroSTAR werd toentertijd mede bestuurd door de Engelse SIGIST (Special Interest Group for Software Testing). Het enthousiasme van de SIGIST-betrokkenen voor het vak en voor de testscene in het bijzonder heeft voor mij aanstekelijk gewerkt. Samen met Ingrid Ottevanger, Erik van Veenendaal en Jos Trienekens hebben we tijdens de EuroSTAR-conferentie van 1996 in Amsterdam dan ook een enquête gehouden om de interesse voor Nederlandse SIGIST-variant te peilen. Die interesse was er en uit de enquête kwamen ook de belangrijkste doelstellingen naar voren, ruwweg: erkenning krijgen van het testvak en een platform bieden voor uitwisseling en verdere professionalisering. Dit alles gericht op de individuele tester in zowel de technische als administratieve

website, bieden goede gelegenheden voor discussie en om wat dieper op de materie in te gaan. De redactie van TestNetnieuws verdient veel waardering. Van een zorgenkindje in het begin is het in laatste jaren uitgegroeid tot een informatief fenomeen. Van nieuwsbrief onderweg naar magazine.

Het antwoord op vragen over het aantal leden en over de toekomst van TestNet wil ik graag combineren. TestNet heeft meer dan 700 leden. Dat is een geweldige groep. Op zo'n aantal hebben we bij de oprichting niet durven hopen. Ik weet zeker dat TestNet de aankomende jaren nog kan groeien, er zijn in Nederland dagelijks naar schatting immers minimaal 5000 testers actief.

Nog meer focus op testers voor testers zou bij die groei kunnen helpen. Het is vanaf het eerste moment moeilijk geweest niet commercieel belanghebbenden te strikken voor bestuurs- en commissietaken en spreekbeurten. Het gevaar dat TestNet verwordt tot een platform waar de leveranciers aan elkaar vertellen over wat ze ervaren en bedacht hebben, met een aantal "klanten" als toehoorder, is door de jaren heen een bedreiging geweest. Een soort fifty-fifty regel voor functies, taken en bijdragen zou wellicht helpen. Voorwaarde daarbij is wel dat je goede kandidaten moet kunnen vinden, en dat is makkelijker gezegd dan gedaan.

Ook een actieve rol in de ISTQB-certificeringprogramma's, testopleidingen in het algemeen en bijvoorbeeld het aanbieden van kortingen voor opleidingen of bij aanschaf van boeken zouden de interesse kunnen verhogen. Een beetje de HCC (Hobby Computer Club) aanpak, met die aantekening dat het HCC een hobbyclub is. Dat ligt voor TestNet anders.

Naast deze uitdaging is er voor TestNet genoeg testinhoudelijk werk aan de winkel, denk maar aan aspecten als outsourcing, agile development, SAP, integratie van technologieën, etc. We zijn nog lang niet klaar!

Tijdens een TestNet-evenement over de functie die het testen als bruggenbouwer heeft, heb ik eens de onderstaande "bruggetjes" gepresenteerd. Wellicht representatief voor 10 jaar TestNet.

- Van beunhaas naar professional
- Van hobby naar industrie
- Van bijzaak naar hoofdzaak
- Van figurant naar key-player
- Van stank naar dank
- Van degradatie naar promotie
- Van overkill naar risk-based
- Van stopwerk naar project
- Van 5-de rad naar neuswiel
- Van kelder naar vlinderdesk
- Van nutteloos naar added value
- Van oogkleppen naar coöperatief
- Van onbemind naar "we missen je"
- Van fouten vinden naar voorkomen
- Van isolement naar bruggenbouwer
- Van noodzakelijk kwaad naar bedrijfstak
- Van willekeur naar certificeren
- Van eentonig werk naar uitdaging
- Van subtaak naar afdeling
- Van Apeldoorn naar Bangalore
- Van zeur naar adviseur

Terugkijken, maar ook vooral vooruit kijken

Door Erik van Veenendaal

eve@improvegs.nl

10 jaar TESTNET, een echte mijlpaal. Altijd zijn dit soort mijlpalen een rede om terug en soms ook vooruit te kijken. Als mede-initiatiefnemer van TESTNET tijdens EuroSTAR in Amsterdam in 1996, is het eenvoudig om te zeggen dat TESTNET een succes geworden is. Als je kijkt naar mijlpalen in de testgeschiedenis in Nederland hoort deze daar zeker bij. Andere memorabele mijlpalen zijn uiteraard in 1995 de publicatie van TMap door Martin Pol, Ruud Teunissen en Erik van Veenendaal en de lancering van ISEB, inmiddels ISTQB geheten, testcertificatie in Nederland in 2000. Al deze ontwikkelingen kenmerken door een enorme aantallen. Het is mooi om te kunnen zeggen dat ik daar een steentje aan heb bij mogen dragen.

Natuurlijk zijn er ook vele uitdaging in de toekomst; waarbij mijn stelling is dat testen het vak van de toekomst is. Reeds veelvuldig hoor ik ontwikkelaars die overstappen naar testen en dat veel leuker vinden. Niet al te lang geleden was dat redelijk ondenkbaar. De uitdaging die ik zie liggen in termen van de producten, de markt, outsourcing en nieuwe ontwikkelfaseringen.

Bij producten zie je een nog steeds enorm toenemende complexiteit en integratie van systemen. Helaas gaat het binnen software ontwikkeling maar heel langzaam beter waardoor gestructureerd testen geen optie meer is, maar een noodzaak.

Het is natuurlijk jammer dat we vaak de tijd niet krijgen om de testen uit te voeren zoals we zouden willen. De open markt met sterke concurrentie dwingt vaak tot strakke deadlines en betekent voor de

tester risk-based testing, gebruik makend van methodes zoals PRISMA®.

Bij outsourcing wordt testen nadrukkelijk belangrijker, ten eerste bij het maken van goede en gedegen internationale afspraken (hierbij kunnen standaard en een internationaal testcertificatieprogramma een grote rol spelen) maar ook bij de acceptatietest. Het product zal toch een keer terug komen en dan wordt de acceptatie een formeler proces met grote belangen.

Tenslotte, nemen we steeds meer afscheid van ons traditionele V-model, methodieken als RuP, DSDM, RAD, XP etc. zijn inmiddels gemeengoed. Agile testen is niet meer slecht een mode woord, maar vaak harde realiteit. Dit betekent vaak meer samenwerking met ontwikkelaars en gebruikers en dus vereist dit meer technische kennis maar ook goede communicatieve vaardigheden.

Testen in toekomst saai, nee hoor en komen een flink aantal uitdaging op ons pad. Deze zullen hoge eisen stellen aan de tester. Hopelijk dat ook de hogescholen en universiteiten dit gaan oppakken in diverse opleidingen. **Testen: het vak van de toekomst!!**

10 jaar

Gesprek met Ingrid

Ottevanger

Door Hylke ten Cate

TestNet viert dit jaar zijn tweede lustrum. Dat was een redden een van de oprichters met een bezoek te vereren. Ze bleek alle agenda's uit die jaren nog te bezitten, zodat een chronologisch overzicht van de totstandkoming van TestNet gegeven kan worden.

Tijdens het EuroSTAR-congres van december 1996 in Amsterdam kwamen een aantal mensen bijeen, die het tijd vonden om een organisatie voor testen op te richten. In navolging van het NGGO (het Nederlands Genootschap voor Gestructureerde Ontwikkelmethoden; later opgegaan in het GIA) was de voorlopige naam NGGT, Nederlands Genootschap voor Gestructureerd Testen. Martin Pol, die bij de Belastingdienst in Apeldoorn met gestructureerd testen was begonnen en destijds bij IP/ (later IQUIP, nu Sogeti) werkte, moest toen al geruime tijd met dat idee hebben rondgelopen. De anderen waren Ingrid Ottevanger (destijds ING Groep), Erik van Veenendaal (Kema) en Jos Trienekens (TUE).

Op 8 januari 1997 – toch wel handig die oude agenda's – was er een eerste brainstormvergadering, die al 4 februari resulteerde in een bijeenkomst op het IP/-kantoor in Culemborg, die door 25 personen werd bezocht. Hieruit kwam het eerste voorlopige bestuur voort met Martin Pol als voorzitter, Peter Huisman als secretaris, Frank Brunnekreeft als penningmeester, Ingrid Ottevanger voor communicatie en Jos Trienekens als gewoon lid.

Op 28 februari volgde een bezoek aan een notaris in Diemen over de wenselijke rechtsvorm. Dat bleek een vereniging te zijn. Begin maart en begin april waren er vergaderingen, waarbij de werkelijke verenigingsnaam ontstond: TestNet.

De eigenlijke oprichtingsvergadering was op 9 juni 1997 bij het BAC (het computercentrum van de Belastingdienst) in Apeldoorn. Het aantal hoofdletters in TestNet was nog een discussiepunt. Dat liep dus van Testnet via TESTNET tot TestNet. Bij die vergadering ontstond al de structuur van twee grote bijeenkomsten en

een aantal kleinere per jaar. De verslagen van de oprichtingsbijeenkomst werden door Origin verstuurd, zoals uit de notulen van een bestuursvergadering bleek. De structuur met twee grote en een aantal kleine bijeenkomsten is eigenlijk nooit aangetast.

De ledenadministratie werd eerst door de secretaris gedaan. Peter Huisman – de eerste secretaris – begon een eigen bedrijf en stapte daarom uit het bestuur. Later werd de ledenadministratie bij IQUIP gedaan en vervolgens uitbesteed. Het ledenaantal begon bij zo'n 50 en is nu bijna 700. Er zijn bij Ingrid geen opzeggingen bekend anders dan wegens overlijden en emigratie.

In het najaar van 1997 werd de behoefte aan een verenigingsperiodiek evident. Ingrid Ottevanger, die inmiddels haar werkgever ING verruild had voor IQUIP, werd de motor daarachter, maar Hans Buwalda van CMG, toegetreden tot het bestuur met als specifieke functie het op poten zetten van de werkgroepen, heeft de naam bedacht: TestNetNieuws, kortweg TNN, op z'n Engels uitgesproken, want de nieuwszender CNN was inmiddels ook in Nederland doorgedrongen en daar het toppunt van moderniteit geworden. Het blad werd tot 2000 bij IQUIP geproduceerd. Met het vertrek van Ingrid Ottevanger bij IQUIP verdween in 2000 ook de bemoeienis van IQUIP bij de publicatie van TNN. Het blad wordt inmiddels alleen nog maar in digitale vorm verspreid.

Een plan om naast individuele lidmaatschappen ook bedrijfslidmaatschappen in te voeren werd in Ingrids tijd nooit gerealiseerd. Wel ontstonden er werkgroepen en commissies. Een van de eersten die hierbij betrokken was, was Meile Posthuma, die bij de ING werkte.

Vergelijkbare organisaties waren er ook in het buitenland. Vooral rond de congressen van Eurostar was er veel onderling contact met testverenigingen uit Engeland, Denemarken, Duitsland en België.

Voor het kunnen aantrekken van internationale gasten op bijeenkomsten van TestNet waren sponsoren nodig. Daarbij heeft het bestuur zich ingespannen om de onafhankelijkheid van TestNet gegarandeerd te houden.

Ingrid Ottevanger is zelfs voor haar inzet beloond met het eerste erelidmaatschap van TestNet en is nog vaak aan te treffen bij de grote jaarevenementen van de vereniging.

---

10 jaar

De evenementen van 2007

Door Michiel Vroon
evenementen@testnet.org

De thema-avonden en evenementen zijn binnen TestNet een zeer bekend en gewaardeerd verschijnsel en de huidige ledengroei heeft zijn weerslag op de bezoekersaantallen. Zo zien we een gemiddeld aantal bezoekers van rond de zeventig voor een thema-avond met uitschieters naar boven de honderd! Hebben we meer dan 300 bezoekers op het najaarsevenement begroet. Het zijn aantallen waarmee de toegevoegde waarde van deze avonden en evenementen duidelijk wordt weergegeven. Bovendien geeft het de evenementencommissie continu nieuwe energie om weer nieuwe dingen te organiseren. Zo ook voor 2007 en omdat we dit jaar het 10-jarig bestaan van TestNet vieren is het voor de evenementencommissie reden om extra uit te pakken.

Hoe ziet het programma van 2007 er uit? Belangrijk uitgangspunt voor 2007 is dat we elke maand, met uitzondering van de zomeravonden juli en augustus, een thema-avond of evenement willen organiseren. Daarnaast willen we in juni 'ons' verjaardagsfeest vieren. Dit betekent dat we naast de thema-avonden van januari en februari de volgende avonden gepland hebben staan:

- Thema-avond 18 april - Testen van Datawarehouses (NBC)
- Thema-avond 13 mei - Testen van pakketten (NBC)
- Voorjaarsevenement 21 juni - "Testen, nu even niet" (NBC)
- Het verjaardagsfeest waar we ons 10-jarig bestaan vieren.
- Najaarsevenement 20 september - "Testen, nu weer wel" (NBC)
- Het bekende concept met twee keynotes en een middag- en avondprogramma
- Thema-avond 17 oktober - onderwerp nog nader te bepalen
- Thema-avond 19 november - onderwerp nog nader te bepalen
- Thema-avond 11 december - Resultaten van de werkgroepen

Zoals uit bovenstaande lijst blijkt moeten de thema-avonden voor het najaar nog ingevuld worden. De voorbereidingen hiervoor zijn al in volle gang en het beloven mooie avonden te worden waarvan één sowieso op locatie in het zuiden van het land. We zijn van mening dat we dit lustrumjaar er weer in zullen slagen een gevarieerd en interessant programma aan te bieden aan de leden van TestNet. We hopen jullie dan ook weer te ontmoeten op één van de avonden om onze gezamenlijke interesses rond het vakgebied testen te delen.

---

10 jaar

Wie schrijft die blijft

door Hans van Loenhoud

secretaris@testnet.org

Tien jaar TestNet is een mijlpaal, die niet ongemerkt voorbij zal gaan. Jullie hebben allemaal gemerkt en zullen nog merken dat 2007 bruist van de activiteiten. Maar ja, ook 2007 gaat voorbij; daarna gaan we weer vrolijk over tot de orde van de dag. En ons lustrumjaar is snel vergeten. Dat vond ik niet zo'n goed idee. Tien jaar TestNet mag best langer doorklinken. En dus ging ik op zoek naar iets dat ook in de komende jaren ons tweede lustrum blijft markeren. Volgens het principe 'Beter goed gejat dan slecht bedacht' kwam ik uit bij de Nederlandse Software Metrieken Associatie. Deze ICT-beroepsvereniging (waarvan trouwens ook een aantal TestNetters lid is) bracht voor haar 15-jarig jubileum een boek uit over software metrieken: een geslaagde inleiding over dit onderwerp, waaraan een select gezelschap van metrieken-gurus medewerking heeft verleend. 'Dat moet TestNet ook kunnen', was mijn stellige overtuiging. En dus toog ik naar de Jubileum-commissie om dit idee in te brengen.

Groen licht was snel verkregen en zo vond ik mezelf terug als hoofdredacteur van het Grote TestNet Jubileum Boek. Eerste stap in de realisatie van het GTNJB was uiteraard het aanzoeken van de auteurs. Gelukkig telt TestNet een flink aantal schrijvers onder haar leden dus ik had ruime keus. En tot mijn vreugde (niet tot mijn verbazing, want ik ken onze collega-testers wel een beetje) reageerde men buitengewoon enthousiast: iedereen die ik benaderde zegde spontaan en zonder voorbehoud zijn of haar medewerking toe. Wat ik vooral leuk vind is de harmonie waarmee men bereid is over de grenzen van ieders eigen organisatie heen samen te werken aan de

verdere uitbouw van ons vakgebied. Hier laat TestNet weer eens duidelijk haar toegevoegde waarde zien: auteurs van TMap werken samen met die van TMap Next, TPI slaat de handen ineen met TMMi, Testmanagement wordt aangevuld met SmarTest en Agile gaat hand in hand met Embedded. Dus is nu een aardige club van auteurs bezig om een hoogstaand standaardwerk over software testen te schrijven: een overzicht van alle aspecten van ons vakgebied, met een samenvatting van de huidige stand van zaken en een vooruitblik naar de ontwikkelingen in de nabije toekomst. In een tweetal afstemsessies hebben we de outline van het boek bepaald, de titel gekozen (nee, die verklap ik nog niet) en de onderwerpen onderling verdeeld en op elkaar afgestemd. We zijn nu ieder voor zich bezig met schrijven en maken er vervolgens via onderlinge reviews en een rondje eindredactie één geheel van. Nog voor de zomervakantie zal het geheel bij de uitgever liggen.

En dan? Dan gaat de uitgever aan het werk om te zorgen dat het boek vóór het TestNet najaarsevenement klaar is. We reserveren minimaal 1000 stuks voor de TestNet leden, zodat ieder lid op het najaarsevenement, gratis en voor niks, een exemplaar mee naar huis kan nemen. Daarna komt het boek voor circa 15 euro in de betere boekhandel te liggen - en over 5 jaar voor 2,95 bij De Slegte ... Wil je geen 5 jaar wachten op dit prachtige standaardwerk, zorg dan dat je erbij bent, donderdag 20 september 2007 op het TestNet najaarsevenement!

---

10 jaar

Uit de oude doos

Door Johan Vink

tnn@testnet.org

In deze special ook aandacht voor oude artikelen uit TNN. Hiermee een leuke terugblik op artikelen die misschien nog steeds niet gedateerd zijn. Na het eerste artikel wordt pagina 1 van de allereerste TNN getoond.

December 1998 (TNN2-4)

EUROPEAN TESTING EXCELLENCE AWARD

Door Ingrid Ottevanger

TestNet heeft een winnaar onder de leden!

Tijdens EuroSTAR98, het grootste congres voor testers in Europa, dit jaar gehouden te München, werd de European Testing Excellence Award uitgereikt, de Oscar voor testers. Bij het banket van EuroSTAR werd de winnaar bekendgemaakt en de bokaal overhandigd. Bob Hinckley, vice president van IBM (USA) en verantwoordelijk voor het totale externe testprogramma van IBM was speciaal voor deze gebeurtenis overgevlogen. Eerst deed Bob Hinckley het proces uit de doeken: een internationaal panel van test-groten heeft uit de nominaties voor deze prijs een short list geselecteerd van 6 finalisten. Vervolgens moest de winnaar getrokken worden. Deze keer was dat niet moeilijk want het panel was unaniem: de winnaar was iemand die veel betekend heeft (en nog altijd betekent) op het gebied van testen in Europa. De roots liggen hierbij in Nederland. Zijn activiteiten hebben tot gevolg gehad dat de bewustwording rond testen enorm is toegenomen. Hij schrijft boeken en artikelen. Hij spreekt op nationale en internationale congressen en organiseert ze in binnen- en buitenland. Hij stimuleert onderzoek naar testen en is verantwoordelijk voor dienstontwikkeling

op dit vlak. Maar wat het meest opvalt tussen al deze wapenfeiten, aldus Bob Hinckley, is het persoonlijk enthousiasme waarmee hij dit alles ten uitvoer brengt. En o ja, de winnaar heeft ook nog een vereniging opgericht voor test professionals! Trots zijn we dat onze eigen voorzitter, Martin Pol, de European Testing Excellence Award 1998 heeft gewonnen. Vanuit de redactie van TestNet Nieuws feliciteren wij hem dan ook van harte met het behalen van dit succes. En dat hij nog maar lang zijn kennis, ervaring, bevoegdheid en enthousiasme aan ons mag spenderen. ☐■

TestNet Nieuws

Jaargang 1 Nummer 1

december 1997

Redactioneel

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van TestNet. Deze nieuwsbrief is tot stand gekomen in de TestNet-commissie documentatie & PR. Door het grote aantal leden is het belang van een nieuwsbrief groot. Het is de bedoeling dat de nieuwsbrief ieder kwartaal uitkomt. De redactie zal trachten om er meer te maken. Het ligt in de bedoeling TestNet Nieuws zoveel mogelijk te verspreiden per e-mail. Dit vooral om kosten en moeite te sparen. Hiervoor is het van belang dat uw e-mail -adres goed geregistreerd staat bij onze secretaris (peter.huisman@ntl.origin-it.com). Er is inmiddels al een e-mail naar de leden verzonden om de juistheid van de adressen te controleren. Doordat er nog wat technische problemen zijn zal de eerste TestNet Nieuws uitsluitend op papier verschijnen. De commissie heeft meer plannen. Natuurlijk zal TestNet Nieuws meer invulling moeten krijgen. We gaan regelmatig een bijgewerkte leden-voor-ledenlijst leveren. Deze lijst zal alleen voor TestNet-leden beschikbaar komen en blijven. Daarnaast willen wij een TestNet Website opzetten en beheren. Veel plannen, iedereen is druk bezet in het werkelijke (test-)leven, komt we kunnen wel wat hulp gebruiken. Kijk vooral onder kopje "Vacatures".

De inhoud van de nieuwsbrief zal vooral door de leden verzorgd moeten worden. Weet u nog: TestNet is er voor en door haar leden! Indien er ideeën zijn voor onderwerpen in de nieuwsbrief stuur deze dan naar de redactie. Ook uw tekstbijdragen zijn welkom. Wij streven er naar om in ieder geval een aantal vaste rubrieken in TestNet Nieuws te brengen. Voorlopig zijn de vaste onderwerpen:

- Redactioneel
- TestNet bijeenkomsten
- Werkgroepen
- Mededelingen van het bestuur
- Nieuws over TestNet

- Leden-voor-ledenlijst
  - Evenementen
- Heeft u nog andere ideeën of suggesties voor TestNet Nieuws, geeft u die dan op bij de redactie.
- Zoals gezegd zal TestNet Nieuws zoveel mogelijk via elektronische weg verspreid worden. Voor leden die geen e-mail hebben zal de verspreiding in papieren vorm plaatsvinden.

IN DIT NUMMER	
Redactioneel	1
Van de voorzitter	1
TestNet bijeenkomsten	2
Werkgroepen	2
Mededelingen van het bestuur	3
Nieuws over TestNet	3
Vacatures	4
Leden-voor-Leden	4
Evenementen	5
Colofon	6

Tabel 1: Inhoudsopgave

Van de voorzitter

Door Martin Pol

Het is goed om bij het verschijnen van dit eerste nieuwsbulletin van TestNet even stil te staan bij het vele werk dat een aantal TestNetters in de afgelopen maanden heeft verzet. Het van scratch af aan in de benen zetten van een vereniging als de onze vraagt allerlei activiteiten die normaal "ver van ons bed" plaats vinden. De hulp van alle kanten in de vorm van werk, geld, faciliteiten, documentatie of advies heeft onze vereniging nu gebracht waar we een jaar geleden slechts op hoopten. Er leeft iets in Testland, dat vermoedden we al, maar nu weten we het zeker. Dank aan allen voor de inzet!

De verenigingsactiviteiten komen nu echt op gang. Ondanks de gebleken werkdruk bij de meeste van onze leden is er spint genoeg om

Januari 2000 (TNN4-1)

MILLENNIUMWEETJES

In een rapportage van Butler

Bloor vonden wij het volgende:

- Het falen van een aantal ticketmachines in Australië
- In de VS gaf het Pentagon toe dat een millenniumbug tijdelijk de verbinding verstoorde met een observatiesatelliet
- (Niet-cruciale) fouten traden op bij twee kerncentrales in Spanje
- De mobiele telefoons in Japan gaven als datum 19100 aan
- Het Amerikaanse Oakridge National Laboratory, een productielocatie van nucleaire wapens, rapporteerde een (niet-cruciaal) probleem
- Hartbewakingsapparatuur faalde in drie Zweedse ziekenhuizen
- Enkele röntgenapparaten in Noorwegen gaven het op
- De communicatiesystemen van de Italiaanse kustbewaking haperden
- In Zuid-Korea veroorzaakte een millenniumbug het wegvallen van de energievoorziening aan 900 families in de plaats Pyongchon
- De Japanse toezichthouder op de financiële sector rapporteerde problemen bij een buitenlandse bank en bij vijftien lokale effectenkantoren (al deze problemen konden snel worden opgelost)
- In Groot-Brittannië faalden 20.000 credit card machines
- In Napels en Venetië werden gevangenisgegevens beschadigd door een Y2kbug. Geboortedata, data van veroordelingen en vrijlatingsdata werden verkeerd weergegeven
- Een Duitse bank opende voor een via de PC bankierende klant een bankrekening met daarop ruim 10 miljoen mark en gaf daarbij ook een datum op van 30 december 1899

- De prijs voor de lachwekkendste fout tot op heden gaat naar een video winkel in New Albany in de buurt van New York. Aan klanten werd een boete opgelegd voor het te laat terug brengen van banden voor 100 jaar in plaats van 1 dag.

De prijs voor de meest beschamende fout gaat naar het Year 2000 Information Centre in Groot-Brittannië. Op de website van dat centrum viel te lezen dat een aantal webpagina's voor het laatst waren bijgewerkt op 3 januari 1900. ■■

Maart 2003 (TNN7-1)

MARKTSITUATIE

Door Jan Jaap Cannegieter

jjcannegieter@sysqa.nl

Normaal gesproken probeer ik zo veel mogelijk ervaringen uit het werkveld in mijn column te verwerken. Gelukkig krijg ik hier ook positieve reacties op.

Desondanks wil ik dit keer ingaan op iets wat ons allemaal bezighoudt maar niet direct met ons vakgebied te maken heeft: de marktsituatie. De afgenomen vraag naar externe medewerkers, ook testers, beïnvloedt velen van ons. Bij de bijeenkomsten van TestNet blijkt namelijk vaak dat veel leden van TestNet bij softwarehuizen of gespecialiseerde bureaus werken. Dus hebben ook velen van ons te maken met leegloop (wat is dat toch een rotwoord), op de bank zitten (ook al geen leuk woord), ontslag (nog erger) of faillissement van de werkgever (het ergst?). Voor diegene die erin geïnteresseerd zijn: gelukkig gaat het bij mijn werkgever nog relatief goed, de beschikbaarheid is acceptabel en we groeien gestaag. Bij de laatste wervingsadvertentie kregen we meer dan 150 reacties; een getal dat aangeeft dat er echt wel wat aan de hand is in de markt. Hoe komt het nou dat de vraag naar IT-ers in het algemeen, en dus

ook naar testers, af is genomen? Voor mij is duidelijk dat de oorzaak ligt bij millennium en euro. In die tijd konden we de mensen niet aanslepen, waardoor je zag dat de softwarehuizen en gespecialiseerde bureaus groeiden als kool. Maar de vraag was door externe omstandigheden extreem hoog.

Die vraag is weggevallen en daarom hebben we nu een overschot. Natuurlijk lopen er nu heel veel leuke, interessante en uitdagende projecten, maar dat zijn er natuurlijk veel minder dan in het millennium en eurotijdperk. Tel daar de economische crisis met de bijbehorende bezuinigingen bij op en tel uit je verlies. Wat heeft dit nu voor gevolgen? Voor sommigen van ons kunnen het grote gevolgen zijn vrees ik. Waar er vanaf ongeveer 1997 tot en met 2001 sprake was van instroom in het testvak hebben we nu te maken met uitstroom. Enkelen van ons zullen dus gewoon ander werk moeten gaan doen. Nu is dat soms helemaal niet erg, het kan zelfs zeer verfrissend zijn eens iets nieuws te gaan doen maar gegeven de huidige situatie is het in sommige gevallen gedwongen. En inkrimpen doet nu eenmaal veel meer pijn dan uitbreiding. De slotsom is wel dat we er niet aan ontkomen. Wat betekent het nu voor de medewerkers die wel in het vakgebied blijven? Wat ik bij ons de laatste tijd merk is dat het voor individuele medewerkers moeilijker is carrière te maken. Door het grotere personeelsaanbod kunnen opdrachtgevers, die nog wel inhuren, makkelijker kiezen en meer ervaring gaat dan toch voor. Waar je vroeger met een jaar testervaring soms al testcoördinator kon worden kan dat nu niet meer. In sommige gevallen worden medewerkers zelfs onder huneerder behaalde niveau ingezet. Ik vrees dat dit voor de komende tijd een gegeven is. De opdrachtgevers maken weer de dienst uit

en zo hoort het ook eigenlijk. Mogelijk is deze ontwikkeling zelfs goed voor het vakgebied. Carrières worden weer gebaseerd op de nodige ervaring. Daarnaast wordt kwaliteit weer het onderscheidende aspect op de markt. Kenmerk van een shake-out, want dat is het toch waar we in zitten, is dat de kwalitatief goede bureaus overblijven. Zo geredeneerd is de huidige ontwikkeling mogelijk erg goed voor het vakgebied. Wellicht klinkt dit zuur voor diegenen die geen opdracht hebben of een werkgever hebben die in de problemen zit. In individuele gevallen doet dit natuurlijk best pijn.

December 2003 (TNN7-4)

Door Kim Loohuis
Computable

KOOMEN WINT EUROPEAN TESTING EXCELLENCE AWARD

Koomen kreeg de prijs vanwege zijn bijdrage aan de wereldwijde professionalisering van gestructureerd testen. Sinds 1998 heeft hij onder meer het TPI-model (Test Process Improvement) ontwikkeld. Dit model maakt inzichtelijk hoe 'volwassen' het testen binnen een organisatie is. Op basis van dit inzicht ondersteunt het model het doen van gerichte en haalbare voorstellen voor verbetering van het testproces.

(Red.) Mooier kan het natuurlijk niet als je met bovenstaande kop in de Computable verschijnt. Tim mag hier dan ook erg trots op zijn. Natuurlijk zijn we allemaal een beetje trots omdat Tim een TestNet-lid is van het eerste uur.

Vragen aan een 10-jarig lid

Door de redactie

ttn@testnet.org

In deze rubriek zullen in alle vier de TNN's van dit jaar vragen gesteld worden aan leden die de volle 10 jaar lid zijn van TestNet. Geloof het of niet: het zijn er toch 29.

VERTEL EENS BEN JE ECHT AL 10 JAAR LID VAN TESTNET?

Jazeker, sinds de eerste bijeenkomst op 4 februari 1997 in Culemborg ben ik betrokken bij TestNet.

WAT WAS JE VERWACHTING VAN EEN LANDELIJKE VERENIGING VOOR TESTERS?

Ik zat toen nog niet zo lang in het testvak en ging er open inzitten. Ik wist ook niet echt wat ik moest verwachten. Maar al gauw bleek dat het eerste voorlopige bestuur werd benoemd en dat er ook al direct portefeuilles verdeeld werden met natuurlijk de nodige taken. Aan het eind van deze eerste vergadering kon je je opgeven voor een bepaalde activiteit. In een vlaag van verstandsverbijstering heb ik me opgegeven om iets in de communicatie rondom TestNet te gaan doen in een werkgroep getrokken door Ingrid Ottevanger. Bleek al gauw dat er in de avonduren vergadert en gewerkt moest worden.

HOE HEETTE DE WERKGROEP?

Nou werkgroep? Het was een heuse commissie. Het was de Commissie Communicatie en PR bestaande uit Martin van Duyl, Rob Hendriks, Dirk Jan van den Heuvel, Gerrit de Munck, Ingrid Ottevanger en ondergetekende.

WAT MOEST DE COMMISSIE PRECIES DOEN?

De commissie was verantwoordelijk voor de informatievoorziening naar de leden toe over het reilen en zeilen van TestNet, want er was direct na de formele oprichting van TestNet al een aardige ledengroei. Er moest vier keer per jaar een nieuwsbrief komen en op iets langere termijn een website. Het versturen van een nieuwsbrief was al een heel werk, daar lang niet iedereen email had in die tijd.

BEN JE TEVREDEN OVER WAT TESTNET HEEFT BEREIKT IN DE AFGELOPEN 10 JAAR?

Het kan altijd beter natuurlijk, maar als ik zie wat we met een relatief klein aantal mensen bereikt hebben kunnen we daar als vereniging zeker trots op zijn. We hebben een goed werkende Website, nog steeds vier keer per jaar een nieuwsbrief, een evenementencommissie die keihard werkt om iedere keer weer interessante evenementen en thema-avonden uit de grond te stampen en natuurlijk inmiddels ruim meer dan 700 leden. Gezien de ledengroei in de afgelopen twee jaar, denk ik dat we in een behoefte voor de testers in Nederland voorzien.

BEN JE NOG STEEDS ACTIEF IN TESTNET?

Ja hoor, voor sommige mensen is het moeilijk om tegen bepaalde dingen nee te zeggen. Dat doet me eraan denken, dat we dit vraaggesprek nu beter kunnen beëindigen, daar ik nog een TNN af moet maken voor de review en nog wat wijzigingen op de site moet doorvoeren.

---

10 jaar

Leden, leden en nog eens leden!

Door Hans van Loenhoud

secretaris@testnet.org

Tien jaar geleden begonnen als een goed idee van een kleine kern van bevlogen testers is TestNet in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een van de meest vitale ICT beroepsverenigingen van Nederland. Die vitaliteit uit zich onder andere door een steeds versnellende groei in het aantal leden. Er zijn, door het toenemende belang van 'risicooloze' software, steeds meer professionele testers aan de slag in Nederland en die weten steeds beter de weg naar TestNet te vinden. Als ik kijk naar de groei van de laatste jaren, dan zie ik groeicijfers waar menig bedrijf jaloers op zou zijn.

2003 en 2004 waren wat dat betreft wat rare jaren. In die tijd hadden we de administratie nog niet goed op orde, waardoor veel mensen op de ledenlijst stonden, die al jaren niet meer kwamen opdagen en dus ook geen contributie betaalden. In 2003 dachten we dat we 622 leden hadden en dat we groeiden met 28 leden netto. Toen we echter de ledenlijst begin 2004 opschoonden, bleken er 'in het echt' maar 434 leden te zijn. In 2004 werd de ledenadministratie verder verbeterd en opgeschoond, zodat we aan het eind van het jaar nog maar 377 leden over bleken te hebben.

Dat was tevens het omslagpunt. In de loop van 2005 groeiden we naar 438 leden. En in 2006 brak TestNet echt door: eind van dat jaar stond de teller op 646. Die groei gaat sindsdien onverminderd verder: in januari 2007 melden zich 39 nieuwe testers aan en in februari ook ruim 30. Als we dit tempo volhouden, dan gaan we dit jaar op naar het duizendste lid!

TestNet-ers zijn in hoge mate trouwe leden. Zo hebben we maar liefst 57 leden die al vanaf 1997 lid zijn. En nog eens 64 leden die in 1998 of 1999 lid zijn geworden.

Waar komen al die leden vandaan? Kijken we naar de werkgevers, dan heb ik een rijtje gemaakt van de bedrijven met 10 of meer leden – niet helemaal zuiver, want niet iedereen geeft mutaties door: ABNAMRO, Atos Origin, Cap Gemini, Collis, Kadaster, LogicaCMG, Ordina, Polteq, Qualityhouse, Rabobank, Sogeti en Valori. De meeste leden staan als individuele leden te boek, maar er zijn inmiddels ook ruim 90 bedrijfsleden, afkomstig van 20 verschillende organisaties. Als we kijken naar de verhouding tussen externen en internen dan blijkt ongeveer driekwart van de leden bij een externe dienstverlener te werken.

Ingedeeld naar woonplaats zien we 65 leden uit Amsterdam en omgeving, 30 uit het Gooi, 20 uit Almere, 30 boven het Noordzeekanaal. Zuid-Holland is goed voor ruim 100 leden, in Utrecht tel ik er 120 en in Brabant 75. In Limburg zijn testers blijkbaar dun gezaaid want daar komen maar 10 leden vandaan. Gelderland levert 75 testers en Overijssel 35. In de 3 noordelijke provincies en in Flevoland zijn testers schaarser: daar wonen zo'n 60 TestNet leden. Verder hebben we nog een stuk of 10 leden in België en Duitsland en zelfs in Noorwegen (hulde!).

Kijken we vervolgens naar de man/vrouw verhouding binnen de leden, dan blijkt TestNet in hoge mate een mannenbolwerk: de dames maken slechts 12% van het ledenbestand uit.

Samenvattend: het typische TestNet lid is een in de Randstad woonachtige man, die werkt bij een externe dienstverlener. Herken je je in dit profiel? Prima, soort

zoekt soort zeggen ze wel eens, dus je komt vast veel gelijkgestemden tegen. Mis je een van genoemde kenmerken? Tja, daar zou je dan eigenlijk eens wat aan moeten doen. Natuurlijk niet door je lidmaatschap op te zeggen, maar door in je omgeving reclame te maken voor TestNet en nieuwe leden te werven. Dus ben je bijvoorbeeld een vrouw die in Groningen woont en werkt bij een vaste opdrachtgever? Maak dan al je collega testers lid van TestNet en je hoort binnen de kortste keren niet meer tot een minderheid. TESTNET OP NAAR DE 1000 LEDEN!

10 jaar

Boekbespreking

TMAP Next (2^e oplage 2007)

Uitgeverij Tutein Nolthenius

Door Hein Baan, LogicaCMG

Ruim 10 jaar na het eerste blauwe TMAP boek is eind vorig jaar TMAP Next verschenen. Een lijvig boek met meer dan 750 pagina's. Dat TMAP sinds die tijd enorm gegroeid is in naamsbekendheid en gebruik mag duidelijk zijn. De auteurs noemen een aantal redenen voor het verschijnen van deze "volledig nieuwe versie" zoals dat testen niet meer dient te worden gezien als een op zichzelf staand proces, maar als een onderdeel van het grotere geheel. Terecht noemen de auteurs ook het scherp inzichtelijk maken van de kosten en baten van testen voor de opdrachtgever als reden voor dit boek. Dit onderdeel (Business Driven Test Management) is zelfs de "rode draad" van dit boek.

Een belangrijke verandering t.o.v. het eerste boek is het zodanig beschrijven van TMAP dat dit toepasbaar is in vele projectsituaties zoals onderhoud, pakketsoftware, nieuwbouw en agile

softwareontwikkeling. Het boek bestaat uit 3 delen: een beknopt algemeen deel, een groot deel over processen en tenslotte een deel over componenten. Het algemene deel gaat in op de geschiedenis van TMAP en beschrijft de belangrijke basis principes. Het boek beschrijft de processen aan de hand van een groep van test soorten: ontwikkeltests, systeemtests en acceptatietests en gebruikt hierbij het mastertestplan als middel om het totale testproces te sturen. In een groep worden dan de bekende testfasen als voorbereiding, specificatie en uitvoering

beschreven en hoe je die kan invullen.

Dit deel behandelt ook onderwerpen als testomgevingen en de testorganisatie. Tenslotte in het deel over componenten komen ondersteunende technieken aan de orde zoals de productrisico analyse, de kwaliteitsattributen en test specificatie technieken.

Net zoals de vorige uitgave is dit geen boek wat je direct van voor tot achter zal lezen gezien de grote verscheidenheid aan onderwerpen, technieken en informatie. Handig is een specifieke leeswijzer voor bepaalde doelgroepen zoals uiteraard testers en testmanagers, maar ook een hoofd IT of een opdrachtgever van een test. Opvallende verbetering in dit boek is het veel meer gebruik maken van kaders met daarin praktijktips, voorbeelden en uitdiepingen voor veel voorkomende problemen of tegenslagen. De theorie gaat zo veel meer leven dan alleen een opsomming van uit te voeren stappen. Goed voorbeeld hierin is het omgaan met het ontbreken van een kwalitatief goede testbasis: wat kun je hieraan doen?

Voor de ervaren testprofessional die het eerdere TMAP boek kent, zullen een aantal onderwerpen min of meer bekend zijn. De toevoegingen en uitbreidingen maken dit

boek echter een zeer nuttige aanschaf voor iedereen die serieus geïnteresseerd is in testen.

---

10 jaar

RUP testen en outsourcen

Door Maurice Siteur

maurice.siteur@capgemini.nl

Discussies zijn er om gevoerd te worden en soms vraag ik me af waarom.

In de nieuwsbrief december 2006 las ik over de RUP thema-avond van 23 november 2006. Daarin staat het volgende:

*"4) RUP testen kan niet geoutsourced worden
Outsourcen ontkracht RUP want communicatie en multidisciplinair werken is met RUP heel belangrijk en dat wordt lastig als je outsourcet. Met een heel volwassen opdrachtgever en opdrachtnemer moet het wel kunnen, met ondersteuning van de huidige technische hulpmiddelen."*

Mijn primaire reactie was: Wat een totale onzin! Als het met RUP niet kan wanneer dan wel?

Primaire reacties willen nog wel eens te kort door de bocht zijn, dus toch maar even verder kijken dan de neus lang is. Per slot van rekening hebben een aantal mensen er toch echt over nagedacht en moet ik bij het schrijven van dit stuk toegeven dat de argumentatie zeker hout snijdt.

Toch blijft mijn primaire reactie, want hoe kan het anders dat mijn bedrijf op basis van RUP outsourcet. De kern zit hem erin hoe je tegen RUP aankijkt. Als pure iteratieve methode waarin alles in korte iteraties wordt uitgevoerd, met een grote interactie tussen de gebruikers, kan het inderdaad lastig worden. Zeker als er tijdens de ontwerp- en bouwfase bijna tot geen documentatie gemaakt wordt.

Maar is RUP wel zo iteratief? Wordt RUP ook niet gebruikt als kapstok voor systeemontwikkeling, waardoor de bedoeling van RUP weliswaar om zeep geholpen wordt, maar dat er in ieder geval één terminologie wordt gebruikt; laten we dat op RUP gebaseerde aanpakken noemen. Tussen de uitersten van puur iteratief en alleen de terminologie gebruiken zit een scala aan mogelijkheden, die in de praktijk ook allemaal voorkomen.

"Bij een volwassen opdrachtnemer en opdrachtgever zou het wel kunnen." Om te beginnen hoop ik dat de opdrachtnemer dat sowieso is, want anders moeten ze niet in de business zitten. Verder denk ik dat hoe dan ook de opdrachtgever een bepaalde mate van volwassenheid nodig heeft. Er zal een zekere vorm van formaliteit moeten komen op de overdrachtsmomenten. Voor mij is dat RUP onafhankelijk altijd waar.

Beperktere documentatie doet RUP in ieder geval niet aan. Documentatie zal er dan ook zijn in een RUP-project en op basis daarvan is te testen. In pure iteratieve projecten is best na te denken over hoe er getest gaat worden en wat voor informatie daarvoor nodig is. Korte use case beschrijvingen tezamen met business rules en business flows kunnen genoeg zijn.

Waar zit de opdrachtnemer fysiek? Wie zegt dat outsourcing betekent dat de tester in India zit of op kantoor van de opdrachtnemer? De tester kan net zo goed naast de bouwer zitten op het kantoor van de klant.

Alle argumenten op een rij zettende zie je steeds meer een soort van teststrategie ontstaan, maar dan voor outsourcen.

Dus zou ik zeggen; kijk eerst eens naar de organisatie en ga dan bepalen of het in dat geval zin heeft om te outsourcen en of je

er zin in hebt.
Mijn primaire reactie blijft dan ook staan:
Wat een totale onzin. Als het met RUP niet
kan wanneer dan wel?

10 jaar

5 vragen aan...

Anko Tijman (1973)

Testconsultant/agile specialist bij Ordina, auteur van 'Agile Testen. Testen als teamsport, het antwoord op innovatie in ontwikkelprocessen' dat in maart 2007 verschijnt.

IK VIND TESTEN EEN LEUK VAK, OMDAT...

je op een creatieve en interactieve manier met mensen en systemen bezig bent om een goed werkend resultaat neer te zetten dat meerwaarde oplevert voor mensen en hun organisatie.

HET GROOTSTE MISVERSTAND OVER TESTEN IS...

dat het saai en dogmatisch is en het vooral reproductie werk inhoudt. In mijn optiek is het creatief, interactief en elke dag anders! Het wordt tijd dat wij als testers andere vormen van gestructureerd testen gaan verkennen, ons die eigen gaan maken, ze omarmen en aan onze klanten gaan verkondigen. Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden dus laten we nou niet met z'n allen die ene grote hoofdweg kiezen. Alternatieve routes zijn vaak vééééél leuker!

OVER 5 JAAR ZIE IK MIJZELF IN DE FUNCTIE VAN...

ehhm... en dat vragen jullie aan een agile specialist? Die plannen niet zo veel hoor!

Nou vooruit: ik hoop dat ik dan nog steeds testconsultant ben, maar doordat ik veel enthousiasme voor innovatie kan opbrengen hoop ik dat ik dan bezig ben met dingen die ik nu voor mogelijk houd...

EEN TESTER MOET ZEKER BESCHIKKEN OVER DE VAARDIGHEID OF KENNIS OM...

intelligent en flexibel, creatief en oplossingsgericht, mensgericht en communicatief te zijn. Dat zijn voor mij de kritische succesfactoren of iemand een goede tester is.

IN DE TOEKOMST HOOP IK DAT BINNEN HET TEST VAKGEBIED...

het agile testen als een serieuze, volwaardige aanpak naast het meer traditionele testen wordt gezien. Ik hoop dan ook dat het dogma van 'gestructureerd testen = waterval gebaseerd testen' is veranderd, omdat ik er pertinent niet in geloof dat er maar één weg is binnen een vakgebied. Testen gaat niet om fasering, documenten of het volgen van een methode. Het gaat wel om feedback geven aan het projectteam over de kwaliteit van de software, goed onderling communiceren en flexibel zijn om een goed resultaat neer te zetten. De agile testen aanpak die ik in mijn boek beschreven heb, garanderen een gestructureerd testproces binnen kaders die we tot nu toe niet voor mogelijk hebben gehouden. Ik hoop dat jullie er dan net zo over denken!

IK GEEF DE VIJF VRAGEN DOOR AAN...

Ralph van Roosmalen van Planon, omdat hij als interne QA-manager een heel stel agile testers heeft gekweekt.

10 jaar

Thema-avonden

Plannen en begroten

25 januari 2007

Door Hylke ten Cate

In dit jaar, waarin het 10-jarig bestaan wordt gevierd, zijn er nu maandelijks thema-avonden. De eerste thema-avond was op 25 januari, waarbij Jurian van der Laar een inleiding hield over het plannen en begroten van testtrajecten. Op deze inleiding waren zo'n 120 leden afgekomen. Jurian sprak eerder op het najaarsevenement 2006 van TestNet.

Jurian begon zijn betoog met goede voornemens, zoals lering trekken uit het verleden en bij het volgende project wel op tijd te zijn. Hoewel het moeilijk is te begroten en de plannen vaak moeten worden bijgesteld, heeft het zin tijdig een begroting te maken. Die begroting moet wel realistisch zijn. Naast een begroting horen wel een teststrategie en een testplanning.

Voor de teststrategie moet een productrisicomatrix (Prisma) worden opgesteld met impact en kans op de assen. De grootste risico's moeten als eerste worden getest. Bij de testplanning moet de strategie worden uitgewerkt en onder meer entry- en exit criteria worden afgesproken.

Voor een begroting zou met het gebruik van een Work Breakdown Structure en Wide Band Delphi een nauwkeurigheid van 10% haalbaar moeten zijn. Voor volgende projecten is het wel nodig een zeer gedetailleerde urenregistratie te gebruiken, zodat lering getrokken kan worden voor volgende projecten.

Vervolgens ging Jurian in op testverbeteringen volgens het Capacity en het Testing Maturity Model. Daarbij werd gewezen op de voortdurende noodzaak

plannen aan te passen. Het slotmotto, dat Jurian meegaf, was: "Begint eer ge bezint".

Voor de pauze waren formulieren uitgedeeld met de vraag, waar het EuroSTAR congres in 2007 zou worden gehouden. Uit de goede inzenders zou een toegangskaart worden verloot. Die loting werd direct na de pauze verricht. De eerste twee gelukkigen bleken al vertrokken en de derde die getrokken werd had het verkeerde antwoord. Nummer vier vertrok met het toegangskaartje voor EuroSTAR in december 2007 in Stockholm.

Na de pauze werden een aantal stellingen over plannen en begroten geprojecteerd. De stellingen gaven een wat cynische kijk op testen. Het testen zou toch niet te plannen zijn en de eerste schatting zou gewoon met een factor moeten worden vermenigvuldigd moeten worden. De participanten aan de discussie zwakten het cynisme wat af.

13 februari 2007

Meet the experts

Door Hylke ten Cate

hylke.ten.cate@yacht.nl

Op 13 februari was er een bijeenkomst in het NBC in Nieuwegein onder de titel "Meet the experts". Dat betekende in de praktijk een twee maal een drietal discussiebijeenkomsten, waarvan de aanwezigen er ieder twee konden bezoeken. Zelf volgde ik voor de pauze de discussie met de experts van Logica CMG over de ontwikkelingen van RRBT en na de pauze de discussie met de experts van Sogeti over de verschillen tussen TMap en TMap-next. Het derde thema was SMARTest, waarvan ik geen enkele discussie bijwoonde. Gelukkig heeft één van de andere aanwezigen, Patrick Duisters, daarvan wel een verslag gemaakt.

TEST MANAGEMENT

Iris Pinkster en Bob van de Burgt van LogicaCMG gaven een overzicht van een integrale aanpak voor succesvol testmanagement en hoe deze te gebruiken en te combineren is met bijvoorbeeld verschillende testmethoden als TestFrame, TMap® en ook ISTQB. Requirements en risico's zijn de basis van waaruit gewerkt wordt om een goed testproces te kunnen uitvoeren. Gewezen werd op het belang van goede requirements, die overigens wel aangepast kunnen worden nadat bepaalde risico's zijn onderkend. Het gepresenteerde testmanagement model is modulair van opzet en als zodanig kan elke module ook los worden toegepast. Het testmanagementmodel kan zonder problemen worden toegepast binnen ieder testproject, of het nu gaat om een traditioneel traject of wanneer er sprake is van testoutsourcing, danwel offshoring. Opmerkelijk was de aankondiging van een tool, waarmee de keuze van een teststrategie kon worden vergemakkelijkt.

TMAP NEXT

De vier auteurs van Sogeti, Tim Koomen, Michiel Vroon, Bart Broekman en Leo van der Aalst, verwezen de oude blauwe TMap® naar het oud-papier dan wel de open haard. Alles is nu TMap Next® geworden. Vooral de termen Black Box en White Box uit TMap® zijn vervallen, omdat er wel een heel ongebruikelijke definitie aan was gegeven. De paragrafen over testtechniek en -ontwerp zijn aangepast naar zwaar en licht testen. Daarbij is het begrip dekking beter verklaard. Binnen de faseringspijler uit TMap® zijn planning en beheer opgesplitst. Ook heeft de infrastructuur meer aandacht gekregen in het ons bekende wiebertje en is nu als afzonderlijk onderdeel geplaatst. Een belangrijke plaats

binnen het nieuwe boek heeft natuurlijk Business Driven Test Management. Hier werd tijdens de sessie de nodige aandacht aan besteedt.

SMARTEST

Door Patrick Duisters

p.duisters@interpolis.nl / dusty@dse.nl

Na het woord van welkom, werd door een van de aanwezigen gevraagd naar de organisatie achter het boek. Egbert Bouman begon met uit te leggen wat de kernwaarden zijn in het boek beschreven testaanpak.

Strategisch, ofwel aansluiting bij de business doelen. De indruk die ik er van kreeg was dat een variant van aansluiting wordt beoogd als Risk & Requirements Based Testing (RRBT) en Business Driven Test Management (DBTM) van respectievelijk LogicaCMG en Sogeti.

Mensen, de spil waar organisaties en projecten op draaien. SMARTest beoogt een minder 'mechanische methode' te zijn dan bijvoorbeeld TMap®. Meer aandacht voor de inter-persoonlijke contacten en communicatie dus.

Adaptief, ofwel flexibiliteit om het testproces aan te passen aan de (project)organisatie.

Risico's, Egbert benadrukte dat RRBT en BDTM niet slecht zijn, maar dat het hier handelt om een eigen variant op deze werkwijzen.

Transparantie, Ook hier is communicatie het sleutelwoord. Hoe wordt dekking en voortgang gecommuniceerd met de stakeholders. Spreken de testers wel de business language?

Vanuit deze kernwaarden werd er nog ingegaan op het zgn. W-model voor iteratieve ontwikkeltrajecten en nog wat

andere onderwerpen. Er was een levendige discussie.

Afsluiting

Na de parallelle sessies was er als afsluiting nog de trekking van de winnaar van een gratis toegangskaart tot EuroSTAR 2007 en natuurlijk gebeurde het napraten aan de bar onder het genot van een drankje.

Kortom: weer een interessante thema-avond.

13 maart Kadaster

De TestNet-bijeenkomst van 13 maart werd gehouden in het kantoor van het kadaster in Apeldoorn. Thema was het testen in een veranderende organisatie.

Dit begrip veranderende organisatie bleek twee verschillende invullingen te hebben.

De interne bedrijfsorganisatie werd gewijzigd, waardoor testen een andere plaats in het organogram kreeg.

Het takenpakket voor het kadaster werd uitgebreid. Met name de nieuwe "wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen", kortweg WKPB, leverde interessante gezichtspunten op.

Als eerste schetste Jan van der Horst van het Test Support Centrum zijn ervaringen met testen, waarmee hij zich in de laatste 10 jaar van zijn 45-jarige loopbaan had beziggehouden. Hij gaf een overzicht van de testbenadering van het kadaster, waarbij er een verschil bleek tussen testen van volledig nieuwe applicaties en het testen van nieuwe versies van oude applicaties.

Vervolgens gaf Ellen Zondag een overzicht van de problemen, die ontstonden door de grotere complexiteit, waardoor de testers elkaar in de weg gingen zitten. De complexiteit gaf ze aan met een overzicht van het testlandschap.

Govert Vastenburg gaf na de pauze een inleiding over de taken van het kadaster. Oorspronkelijk was het kadaster opgezet door Napoleon om grondbelasting te kunnen heffen. Het is nu verzelfstandigd, maar is het meest verbonden met het ministerie van VROM. Onlangs werd de topografische dienst van defensie ingelijfd. De prijzen voor de dienstverlening gaan geleidelijk omlaag. Het kadaster heeft nu de taak erbij gekregen voor alle percelen en panden bij te gaan houden of er publiekrechtelijke beperking aan verbonden zijn als "beschermd stadsgezicht" of leidingen. Interessante vraag wie er verantwoordelijk is voor de verzamelde gegevens.

Ronald van Straten vertelde over de nieuwe betrokkenheid van het kadaster bij het nieuwe systeem van basisadressen van gebouwen. Daar zat uiteraard ook een testaspect aan.

Tecla Meesters vertelde tenslotte over performancetesten, waarvoor zelfs een tool bestond. Deze tool werd gebruikt bij het testen van de internetapplicatie "Mijn kadaster". Op basis van de resultaten van het performancetesten werd besloten een nieuwe versie publiek toegankelijk te maken. Dat laatste bleek geen succes en Tecla zat daarover met de handen in het haar. Juist in dat soort situaties is overleg met andere testspecialisten buitengewoon nuttig.

Testen: een goed gevoel?!

Door Martin Bruggink

Aan de muur van mijn kamer hangt, tegenover de TMAP Next poster, een briefje met tien redenen waarom het goed is om tester te zijn. Ik zal ze niet alle tien opsommen, maar de nummer zeven wil ik u niet onthouden: "Je voelt je goed als het systeem voldoet aan de eisen....je voelt je goed als het systeem niet voldoet aan de eisen."

Dat geeft voor mij wel aan in welke spagaat een tester zich kan bevinden. Maar het geeft ook aan dat de combinatie van taken het werk van testen zo leuk maakt: enerzijds een proces inrichten en beheren dat er voor zorgt dat de systemen steeds sneller en beter worden opgeleverd (dit gaat breder dan alleen testen), en anderzijds, meer technisch inhoudelijk, de testuitvoering zo goed mogelijk inrichten zodat je zoveel mogelijk fouten vindt en risico's afdekt. Allemaal natuurlijk wel met hetzelfde doel: de kwaliteit van de systemen garanderen.

Zo ook bij de gemeenschappelijke beheerorganisatie GBO.Overheid. GBO.Overheid is verantwoordelijk voor het beheer en de verdere ontwikkeling van een aantal overheidsbrede ICT-voorzieningen. Ook levert zij onder meer diensten op het gebied van authenticatie (DigiD en PKIoverheid), berichtenverkeer (Overheidstransactiepoort), informatiebeveiliging (GOVCERT.NL en Waarschuwingsdienst.nl) en (open) standaarden (Forum Standaardisatie). Als testers bij GBO.Overheid gaat onze aandacht momenteel vooral uit naar DigiD en de Overheidstransactiepoort (OTP).

Beide systemen kenmerken zich door een relatief kleine hoeveelheid functies, maar

hoge eisen aan onder meer efficiency, beveiliging, beschikbaarheid en toegankelijkheid. Laat ik iets meer ingaan op de testwerkwijze aan de hand van DigiD en vervolgens op de uitdagingen van de testers bij GBO.Overheid. Ik zal u niet te veel vermoeien met de details, maar globaal wat onderwerpen aanstippen.

Dit jaar verwachten we een flinke toename van DigiD gebruikers vanwege het gebruik van DigiD bij de elektronische aangifte inkomstenbelasting. Efficiency, ofwel in dit geval de vraag: hoe gedraagt het systeem zich onder hoge druk, is daarmee steeds belangrijker geworden. Wij voeren performancetesten intern uit. Natuurlijk is het ook mogelijk om deze uit te besteden, maar het is belangrijk te beseffen dat performancetesten veel tijd kosten. Intensieve samenwerking met ontwikkelaars en technische specialisten is noodzakelijk om het systeem te leren kennen en te ontdekken waar verbeteringen mogelijk zijn. Daarbij zijn vaak meerdere iteraties van aanpassen en testen noodzakelijk.

Voor onze performancetesten maken we gebruik van Jmeter, een open source tool waarmee veel gelijktijdige verzoeken naar een systeem kunnen worden verstuurd. Voor het testen van DigiD (niet alleen performance) hebben we ook andere test-tooling laten bouwen, die onder meer het systeem van een afnemer (een afnemer is een overheidsinstelling die op DigiD is aangesloten) simuleren. Ik merk dat dit soort testvoorzieningen soms wordt vergeten in de ontwerpfase. Testbaarheid is vaak een onderbelicht punt en wordt meestal als de verantwoordelijkheid van de testers beschouwd. In mijn ogen is dat niet altijd het geval. Zo zijn de testvoorzieningen die GBO.Overheid beschikbaar stelt aan haar afnemers, zodat

zij kunnen ontwikkelen en conformancetesten, een onderdeel van het gehele systeem.

Met de koppeling naar afnemers raak ik wel een standaard aandachtspunt tijdens onze testtrajecten. We willen natuurlijk de zekerheid hebben dat bij wijzigingen in het systeem de koppelingen met onze afnemers goed blijven functioneren. Vandaar dat we een nieuwe release eerst op onze integratietestomgeving plaatsen, om afnemers te vragen of de koppeling nog goed werkt. Als we daar eenmaal zekerheid over hebben is het systeem klaar voor in productie name.

GBO.Overheid is een jonge organisatie, opgericht in januari 2006, en nog volop in ontwikkeling. Aangezien GBO.Overheid steeds meer voorzieningen in beheer krijgt, is het belangrijk het ontwikkel- en testtraject steeds verder te professionaliseren. Waar voorheen nog veel ad-hoc oplossingen mogelijk waren, werken we steeds meer volgens vooraf vastgelegde procedures. We hanteren daarbij de methode van TMAP®. Het aanpassen en testen van onze systemen wordt steeds meer een geoliede machine.

Bij het verbeteren van het ontwikkel- en acceptatieproces ben ik altijd op zoek naar de relatief kleine schroefjes die de hele machine beter kunnen doen lopen. Een duidelijke bevindingenprocedure is daar een voorbeeld van. We maken gebruik van Mantis, wederom een open source tool. Na de in gebruik name van deze tool, en de bijbehorende procedures, is veel in het ontwikkeltraject verbeterd.

Een ander schroefje is het gebruik van checklisten bij het aanpassen van het systeem. Zo'n checklist bestaat uit een set van eisen waar het systeem aan moet voldoen. Bij elke wijziging gaan we na op welke punten uit de checklist een risico

wordt gelopen. Op basis daarvan kan worden bepaald in welke mate moet worden getest en of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Geautomatiseerde (regressie)testen is iets waar we de komende periode aandacht aan gaan besteden. Een andere uitdaging waar we als testers voor staan is het uitbesteden van testen. Daarmee houden we de eigen organisatie klein en flexibel en krijgen we een onafhankelijk oordeel over de kwaliteit van onze systemen. Vragen daarbij zijn onder meer hoe je flexibel kunt uitbesteden, kennisbehoud kunt garanderen en welke rol je als opdrachtgever precies moet aannemen.

Op deze manier proberen we de machine nog meer gestroomlijnd te krijgen. Hetgeen maakt dat ik me steeds vaker goed voel omdat het systeem voldoet aan de eisen, en steeds minder omdat het systeem niet voldoet aan de eisen. En dat voelt wel goed.

---

10 jaar

SEPA Testing Framework

Door Rik Marselis

rik.marselis@logicacmg.com

De totstandkoming van de Single Euro Payments Area (SEPA) is een belangrijke stap voor de vorming van een geïntegreerde Europese betaalmarkt. Elke inwoner van Europa zal vanaf 2008 net zo makkelijk internationale betalingen in euro kunnen doen als nu in het eigen land.

De naar schatting 8000 banken in de 31 SEPA landen zullen veel werk hebben aan het aanpassen of vervangen van hun betaalsystemen om te voldoen aan de SEPA "rulebooks" die door de European Payments Council (EPC) in Brussel zijn opgesteld.

Dat testen meer en meer als aparte discipline wordt gezien blijkt onder andere uit het feit dat de EPC midden vorig jaar heeft ingezien dat de banken hun systemen niet alleen moeten aanpassen maar ook zullen moeten testen. Om de banken daarbij te faciliteren heeft een aparte werkgroep van de EPC (waarin mensen uit 15 landen hebben samengewerkt) het SEPA Testing Framework (STF) opgesteld. Dit framework is op 14 maart 2007 officieel goedgekeurd door de plenaire vergadering van de EPC. Sindsdien is het te raadplegen via de website www.europeanpaymentscouncil.eu

In dit framework worden de acceptatiecriteria beschreven waaraan banken minimaal moeten voldoen om zichzelf SEPA Compliant te mogen noemen. Tevens worden test scenarios gepresenteerd die gebruikt kunnen worden bij het testen of aan de acceptatiecriteria voldaan wordt. Banken moeten namelijk zelf vaststellen of ze werkelijk klaar zijn voor SEPA. Dit principe wordt Self-assessment genoemd. Maar bij betaalverkeer is de interbancaire communicatie natuurlijk onmisbaar. Daarom zijn in het STF vier self-assessment levels (SAL's) gedefinieerd die variëren van testen binnen de eigen bank tot aan testen met andere banken via een gezamenlijk clearinghouse.

De spannende datums m.b.t. SEPA zijn 1 januari 2008 en 1 januari 2009. Dan worden de overboekingen respectievelijk automatische incasso's ingevoerd. Je begrijpt het al, de komende anderhalf jaar zal er bijzonder veel testcapaciteit door de banken gevraagd worden. Voor wie geïnteresseerd is in betalingsverkeer dus werk zat. Maar ook als je bij andere grote internationale testprojecten betrokken bent kan het STF je misschien inspiratie geven.

En vind je het leuk om van gedachten te wisselen over SEPA testen neem dan eens contact op. Misschien kunnen we er zelfs nog eens een themaavond aan weiden?

10 jaar

Boeklancering TestGoal

Door Derk-Jan de Groot

groot@collis.nl

Maak kennis met
resultaatgedreven testen!

Softwaretesten wordt traditioneel gezien als een laatste hindernis, als een tijdrovende activiteit die losstaat van het software-ontwikkelproces. TestGoal laat zien dat het anders kan. TestGoal geeft concrete handvatten voor het succesvol toepassen van een testmethodiek en laat zien hoe je als tester aantoonbaar toegevoegde waarde kunt leveren voor de organisatie.

TestGoal is een resultaatgedreven filosofie; het omvat tien testprincipes en een heldere, stapsgewijze aanpak die de tester ondersteunen, en hem helpen zijn activiteiten concreet te laten bijdragen aan de businessdoelstellingen van de organisatie.

TestGoal is in het werkveld ontstaan en vormt de weerslag van meer dan tien jaar

praktijkervaring van Collis. Het boek bevat dan ook tal van voorbeelden, praktische tips en handige checklists waarmee je als tester direct aan de slag kunt. TestGoal is daarmee heel praktisch en direct toepasbaar voor ieder soort testtraject.

Hebt je interesse in het bijwonen van de boekpresentatie van TestGoal, geschreven door Derk-Jan de Groot, meld je aan op groot@collis.nl. Je ontvangt binnenkort een uitnodiging. Bovendien ontvang je dan een gratis exemplaar van het boek, ter waarde van circa 38 euro, waarmee je het resultaatgedreven testen direct in de praktijk kunt brengen.

Al onze thema-avonden in 2007 worden gehouden in:

Plaats:

Nieuwegein
Blokhoeve 1, 3438 LC

Gebouw:

NBC

Informatie:

Aanmelden uiterlijk 3 werkdagen van te voren via onze website www.testnet.org of
E-mail: evenementen@testnet.org

Algemene Ledenvergadering

TestNet

woensdag

18 april

16:00 - 18:00 uur

Thema -avond TestNet

"Outsourcen van Testen"

woensdag

18 april

18:00 - 22:00 uur

Thema -avond TestNet

"TestNet meets SPiDer"

woensdag

23 mei

18:00 - 22:00 uur

Voorjaarsevenement TestNet

"Testen nu even niet"

donderdag

21 juni

18:00 - 22:00 uur

Najaarsevenement TestNet

"Testen nu weer wel"

donderdag

20 september

18:00 - 22:00 uur

Thema -avond TestNet

woensdag

17 oktober

18:00 - 22:00 uur

Thema -avond TestNet

maandag

19 november

18:00 - 22:00 uur

Thema -avond TestNet

dinsdag

11 december

18:00 - 22:00 uur

13de Nederlandse Testdag**Datum:**

TU Delft

29 november

Tijd:

18:00 - 22:00 uur

Belangrijk:

Delft University of Technology Software Engineering Research Group

Mekelweg 4, 2628 CD, Delft The Netherlands

E-mail: p.zoetewij@tudelft.nl <http://www.st.ewi.tudelft.nl/~peterz>

Tel. +31-15-2787750 Fax. +31-15-2786632

Evenementen & Thema-avonden

E-mail: evenementen@testnet.org

Cees Dulfer

Erik Hendrixx

Jan-Kees Glijnis

Bart Knaack,

Ine Lutterman-Baars

Rik Marselis

Michiel Vroon

Bart Watertor